

UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA WŁOCŁAWEK
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową dla miasta Włocławek na lata 2024 – 2030

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 424 i poz. 834) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz.107)

uchwala się, co następuje:

- §1. Przyjmuje się Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową dla miasta Włocławek na lata 2024 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przebieg uchwały
Sprawozdanie
pod wpisem korekcyjnym
RADCA PRAWNY
mgr Anna Kaniewska
Tr. Wł. - 186
08.07.2024.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na jednostki samorządowe zadania, które należy realizować w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz inicjować i wspierać działania polegające na podnoszeniu świadomości społeczeństwa w zakresie przyczyn i skutków zjawiska przemocy. Środki na realizację programów dla osób stosujących przemoc domową zapewnia budżet państwa.

Przedłożony Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową dla miasta Włocławek na lata 2024 – 2030 będzie służył podejmowaniu celowych, zamierzonych i jednolitych działań w zakresie, do którego zobowiązuje Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Program merytorycznie jest ukierunkowany na zmianę zachowań osób stosujących przemoc domową. Program stanowi niezbędny element pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i wypracowania akceptowanej społecznie zmiany u osób stosujących przemoc domową.

wz. PREZYDENTA MIASTA

Jarosław Zdanowski
Zastępca Prezydenta

GLÓWNY SPECJALISTA

Marta Molewska

KIEROWNIK REFERATU

Joanna Kacolewska

p.o. DYREKTORA WYDZIAŁU

Anna Pietka

ZASTĘPCA PREZYDENTA

Monika Jabłońska

Załącznik do
Uchwały Nr 2024
Rady Miasta Włocławek
z dnia.....

**PROGRAM KOREKCYJNO - EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
DLA MIASTA WŁOCŁAWEK
NA LATA 2024 - 2030**

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Włocławek, czerwiec 2024 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Diagnoza społeczna	4
II. Założenia programowe	9
III. Cele, zawartość, podstawowe treści edukacyjne i zakładane rezultaty programu	9
1. Cele programu	9
2. Zawartość programu	9
3. Podstawowe treści edukacyjne	10
4. Zakładane rezultaty	10
IV. Realizacja programu	10
1. Czas realizacji programu	10
2. Sposób realizacji programu	10
3. Adresaci programu, oraz warunki naboru uczestników programu	11
4. Warunki uczestnictwa w programie	11
5. Realizator programu, osoby realizujące program	12
6. Miejsce realizacji programu	12
7. Partnerzy programu	12
V. Źródła finansowania programu	13
VI. Monitoring i ewaluacja	13

Wstęp

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o Przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazuje, iż do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno– edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Program stanowi element całego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc. Ukierunkowany jest na eliminację zachowań przemocowych, poznanie alternatywnych dla przemocy zachowań, uznania przez osobę stosującą przemoc swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy oraz zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy. Ponadto celem programu jest upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy osobom stosującym przemoc domową. Jego rezultatem powinna być redukcja ryzyka kontynuowania stosowania przemocy oraz poprawienie jakości ich funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 9 marca ustanawia program korekcyjno–edukacyjny jako jedno z podstawowych narzędzi pracy członków grupy diagnostyczno-pomocowej w pracy z osobą stosującą przemoc domową.

Formy organizacji i realizacji oraz zawartość programów wobec osób stosujących przemoc domową powinny przyjmować, jako najwyższy priorytet zasadę ochrony bezpieczeństwa, autonomii i dobra osób krzywdzonych przez osobę stosującą przemoc - w żadnym przypadku nie powinno się akceptować sytuacji i zachowań, które mogłyby akcentować współodpowiedzialność osoby krzywdzonej za przemoc wobec niej stosowaną.

I. Diagnoza społeczna

Przemoc domowa jest tym rodzajem przemocy w stosunku do osób bliskich, której ujawnienie jest wyjątkowo trudne. Przemoc kierowana jest głównie ku osobom zależnym i określona jest jako zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań o charakterze fizycznym, seksualnym i emocjonalnym, których celem jest zniewolenie osoby doświadczającej przemocy, wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań żądaniom i potrzebom osoby stosującej przemoc.

Problem przemocy domowej występuje we wszystkich społeczeństwach i kręgach kulturowych. Osoby doświadczające krzywdzenia skrzętnie ukrywają swój problem. Wiele osób doznających przemocy domowej doznaje jej latami, skrywając rozmiar doznawanej krzywdy. Konsekwencją tej sytuacji charakterystyczną dla osób doznających przemocy jest niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, izolacja społeczna, skłonność do obwiniania się, liczne dolegliwości somatyczne.

Przemoc domowa w perspektywie prawnej – definicja wynikająca z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej ujmuje te wymiary określając, że przemoc domowa to, jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej".¹

Należy zwrócić szczególną uwagę, że nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 9 marca 2023 r. (ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw) rozszerza również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne, tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc. Ponadto poszerza katalog osób, które możemy uznać za osoby doznające przemocy domowej.

Zaliczamy do nich:

- a) małżonka – także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

¹ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2024 poz. 424)

Przemoc jest zjawiskiem uwarunkowanym wieloczynnikowo. Opisywane w literaturze przedmiotu koncepcje dotyczące przemocy, które uwzględniają osobę stosującą przemoc, koncentrują się najczęściej na 4 podstawowych grupach czynników:

- biologicznych (w tym genetycznych),
- osobowościowych,
- rodzicielskich oraz
- społecznych i środowiskowych.

Od sposobu ich rozumienia zależy sposób postępowania z osobami stosującymi przemoc. Biologiczne koncepcje, proponują medyczny model „leczenia przemocy” za pomocą farmakoterapii. Tak dzieje się w przypadku osób stosujących przemoc seksualną. Warto jednak podkreślić, że biologiczne wyposażenie człowieka może być jedynie i przede wszystkim czynnikiem ryzyka, który w połączeniu z uwarunkowaniami środowiskowymi lub np. osobistymi doświadczeniami może doprowadzić do wystąpienia przemocy domowej.

Niskie wykształcenie, brak pracy zawodowej, nadużywanie alkoholu, złe warunki materialne, zaburzenia emocjonalne mające związek z doznawaniem i kontrolowaniem przeżywanymi uczuć, a czasami obniżona sprawność umysłowa to częste „cechy” osób stosujących przemoc domową. Nie można dokonać stworzenia „osobowości charakterystycznej” dla osoby stosującej przemoc, ponieważ zarówno przemoc jak i zachowanie osoby ją stosującej zależy od wielu czynników. Danuta Rode² na podstawie zmiennych indywidualnych takich jak: poziom inteligencji, poziom samoakceptacji, poczucie kontroli, agresywność, wrogość oraz temperament wyodrębniła cztery grupy osób stosujących przemoc domową:

- sprawcy reaktywnie agresywni,
- sprawcy o niskich kompetencjach zaradczych,
- sprawcy psychopatyczno-odwetowi,
- sprawcy z dużym potencjałem przystosowawczym.

Problemy, które powstają wokół rodziny można podzielić na dwie sfery: małżeńską i rodzicielską. W obrębie małżeństwa konflikty powstają najczęściej na gruncie obszaru własnej prywatności, poziomu zadowolenia z pożycia, zasad prowadzenia gospodarstwa i kontaktów towarzyskich. Jest to wynik różnic w wychowaniu, które partnerzy otrzymali w domu rodzinnym, a które z kolei mają związek z wartościami, kulturą, wzorcami itp.

Zupełnie inne problemy dotyczą rodzicielstwa, związanej z nimi niepewności i lęku, czy podoła się obowiązkom związanym z byciem rodzicem, różnic w poglądach na temat tego, co wychowaniu dziecka nieodzowne itp. Problemy te mogą prowadzić zarówno do przemocy wobec swojego partnera jak i dzieci. Ostatnim czynnikiem oddziałującym na zjawisko przemocy domowej jest nadużywanie alkoholu. Osoba stosująca przemoc domową nadużywa alkoholu lub narkotyków, a pod ich wpływem dokonuje aktów przemocy, jednakże nie należy zapominać, że stymulant tylko wyzwała pewne zachowania, a nie jest ich bezpośrednią przyczyną.

Stres sytuacyjny, patriarchalny model społeczeństwa, załamywanie się tradycyjnego modelu rodziny i zamiana pełnionych w niej ról, jak również siła oddziaływania stereotypów związanych z przemocą i podtrzymywanie ich przez społeczeństwo to tylko niektóre czynniki, które mają wpływ na powstawanie przemocy. Można zaliczyć do nich również „tabuizację” życia rodzinnego oraz rozproszenie się odpowiedzialności, czyli mechanizmy kontrolne. Zagrożenie utratą pracy, coraz wyższymi kosztami utrzymania, zmianami kulturowymi powoduje zakłócenia w normalnym funkcjonowaniu rodziny. Kumulacja czynników stresogennych może prowadzić do frustracji, a nawet do eskalacji agresji wyładowywanej najczęściej na członkach rodziny. Jest ona potęgowana przez czynniki wewnątrzrodzinne, które dodatkowo powodują natężenie występowania sytuacji stresowych. Ponadto częstym motywem stosowania przez osoby stosujące przemoc domową jest utrzymanie władzy i kontroli,

---

² T. Głowik, Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych Rodzina dla sprawców przemocy w rodzinie, Łódź 2014, s. 5.

co z kolei ma istotny związek z patriarchalnym modelem społeczeństwa, który akceptuje w określonych społecznych sytuacjach agresywność mężczyzn³.

Program korekcyjno-edukacyjny skierowany jest przede wszystkim na zmianę zachowań osoby stosującej przemoc domową. Jest jednocześnie odpowiedzią na zapotrzebowanie osób doznających przemocy zgłaszających się o pomoc. Osoby te oczekują szeroko pojętej ochrony, której istotnym elementem jest zmiana zachowań osób stosujących przemoc domową. Z jednej strony potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony osoby doznającej przemocy przed osobami stosującymi przemoc. Potrzebne są więc miejsca, w których osoba doznająca otrzymuje pomoc bytową i potrzebni są ludzie, którzy dostarczą im wsparcia emocjonalnego, pomogą w zmianie życia i wzmocnieniu siebie, ułatwią rozwiązywanie problemów natury prawnej. Z drugiej strony ważne są działania powstrzymujące osoby stosujące przemoc domową i prowadzące do zakończenia przemocy domowej. Temu służą programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc.

Badanie zjawiska przemocy domowej jest bardzo trudne ze względu na wiele czynników takich jak czynniki kulturowe czy społeczne, które utrudniają bądź wręcz uniemożliwiają ujawnienie informacji o sytuacji rodziny na zewnątrz.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej. Rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” z dnia 6 września 2023 r. zakłada jednak, że wypełnienie formularza „NK- A” następuje w obecności osoby doznającej przemocy domowej. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzania stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. W myśl przedmiotowego Rozporządzenia każdy małoletni, który jest świadkiem przemocy domowej, jest uznawany za osobę doznającą przemocy.

Nowelizacja Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zakłada, że Zespół Interdyscyplinarny powołuje Grupę Diagnostyczno – Pomocową również w przypadku zgłoszenia o charakterze informacyjnym. Zadaniem członków GDP jest wówczas weryfikacja przekazanych informacji oraz w przypadku ich potwierdzenia - sporządzenie formularza „Niebieska Karta - A”. Według danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy Domowej we Włocławku w okresie wrzesień – grudzień 2023 r. wpłynęło 20 zgłoszeń o charakterze informacyjnym, z czego 7 zakończyło się sporządzeniem formularza „Niebieska Karta – A”. A więc ponad 30% przekazanych w ten sposób informacji potwierdziło się.

Tabela Nr 1. Zestawienie zbiorcze „Niebieskie Karty” za lata 2021 – 2023, Liczba formularzy „Niebieska Karta A”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie we Włocławku

ROK	MOPR	POLICJA	OŚWIATA	OCHRONA ZDROWIA	MKRPA	OGÓLEM
2021	113	398	12	0	0	523
2022	85	254	14	0	2	355
2023	67	258	18	1	0	344

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe zestawienie wskazuje, że instytucją, która wypełnia najwięcej formularzy „Niebieska Karta A” jest policja - 71%, następnie Pomoc Społeczna - 23%, natomiast Oświata - 4%. Z informacji wynika, że w 2021 r. nastąpił bardzo duży wzrost liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta A”. Prawdopodobnie wpływ na tę sytuację miała pandemia wirusa Covid 19. W 2021 roku był największy

³ T. Głowik, op. cit. s. 8.

wzrost liczby zachorowań i restrykcji wobec obywateli co doprowadziło do konieczności pozostawania w domu. W latach 2022 – 2023 liczba wypełnionych formularzy spadła o 35%.

Tabela Nr 2. Zestawienie liczby osób uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021 – 2023

Rok	Liczba osób, które rozpoczęły uczestnictwo w programie	Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno - edukacyjny
2021	24 osoby (2 edycje)	16 osób
2022	24 osoby (2 edycje)	17 osób
2023	Nie zrealizowano z uwagi na zmiany ustawodawcze. Realizowano program psychologiczno – terapeutyczny, który rozpoczęło 36 osób, a ukończyło 25 osób	

Źródło: Opracowanie własne

Według danych zawartych w tabeli Miasto Włocławek w latach 2021-2022 zrealizowało cztery edycje programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Blisko 66% osób ukończyło program (min. 80% frekwencji uczestnictwa w zajęciach).

Ideą systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest kompleksowa i skoordynowana działalność ukierunkowana na zdiagnozowanie przyczyn i zniwelowanie skutków występowania przemocy. Holistyczne podejście obejmuje całokształt procesów zachodzących w środowisku domowym z problemem przemocy, zatem konieczne jest pojmowanie rodziny jako pewnego systemu oddziałujących na siebie elementów, które dążą do uzyskania homeostazy. Stąd ważne jest podejmowanie działań zarówno na rzecz osób doznających przemocy, jak i tych, które ją stosują.

W sytuacji przemocy każda osoba może liczyć na specjalistyczną pomoc i interwencję. Na terenie Miasta pomoc w tym zakresie świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku oraz inne instytucje i organizacje:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Włocławek ul. Ogniowa 8/10,
tel. 54 423 23 00, e-mail sekretariat@mopr.wloclawek.pl

- a) Sekcja Specjalistycznej Pomocy Rodzinie i Interwencji Kryzysowej ul. Żytnia 58,
tel. 54 413 50 96, e-mail interwencja.kryzysowa@mopr.wloclawek.pl
- b) Osiedlowe Sekcje Pomocy Społecznej MOPR:
  - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 1 „Śródmieście”, ul. Ogniowa 8/10,
tel. 54 423 23 65, e-mail ospssrodmiescie@mopr.wloclawek.pl
  - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 2 „Zazamcze”, ul. Wieniecka 42,
tel. 54 411 19 60, e-mail ospszazamcze@mopr.wloclawek.pl
  - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 3 „Wschód”, ul. Żytnia 58,
tel. 54 412 23 83, e-mail ospswschod@mopr.wloclawek.pl
  - Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 4 „Południe”, ul. Kaliska 7,
tel. 54 413 34 60 e-mail ospspoludnie@mopr.wloclawek.pl
  - filia Michelin, ul. Kościelna 2,
tel. 54 413 23 41, e-mail michelin@mopr.wloclawek.pl
- c) Placówki wsparcia dziennego:

Świetlica „Zachęta”, ul. Wieniecka 42,
tel. 54 411 03 94;

Świetlica „Zacisze”, ul. Zakręt 8,
tel. 609 986 644;

Świetlica „Zapiecek”, ul. 3 Maja 6,
tel. 54 411 23 15;

Świetlica „Zefir”, ul. Kaliska 7,
tel. 54 411 62 61;

Świetlica „Zorza”, Włocławek, ul. Żytnia 58,
tel. 54 413 54 41

- d) Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej,
ul. Żytnia 58,
tel. 54 413 50 95 lub 668 025 026, e-mail sow@mopr.wloclawek.pl

2. Instytucje i organizacje społeczne:

- a) Caritas Diecezji Włocławskiej, ul. Wojska Polskiego 2,
tel. 54 231 26 53
– pomoc w zakresie zapewnienia schronienia, żywności, pomoc materialna, pomoc w wynajęciu mieszkania;
- b) Fundacja "Samotna Mama" Pałac Bursztynowy, ul. Okrężna 21,
tel. 54 231 91 00
– w zakresie poradnictwa oraz pomocy finansowej;
- c) Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Związków Zawodowych 18,
tel. 54 232 10 96
– w zakresie poradnictwa oraz pomocy finansowej;
- d) Fundacja „Dies Mei”, ul. Kościuszki 26,
tel. 663 584 259
– pomoc dla osób pokrzywdzonych przestępstwem w tym będących doznającymi przemocy domowej;
- e) Przychodnia Specjalistyczna „Multimed”, ul. Piekarska 5,
tel. 533 613 613
– pomoc psychologiczna, psychiatryczna, poradnia leczenia uzależnień;
- f) Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej, Poradnia Terapii Uzależnień ul. Kaliska 104a,
tel. 54 231 04 87
- g) Centrum Wsparcia dla Osób w Kryzysie ul. Krzywa Góra 3B,
tel. 605 482 033.

Prawo do ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie regulują w poniższe akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r., rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”, który reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne, przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją;
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

II. Założenia programowe

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową stanowi art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Niniejszy program opracowany został na podstawie Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz na podstawie Uchwały Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030. Rozporządzenie w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową określa:

1. Standard prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
2. Wymagania kwalifikacyjne wobec osób prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.

III. Cele, zawartość, podstawowe treści edukacyjne i zakładane rezultaty programu

1. Cele programu

Głównym celem działań programowych jest zatrzymanie i zakończenie przemocy domowej.

Cele szczegółowe to:

- 1) zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

2. Zawartość merytoryczna programu

Program będzie prowadzony w małych grupach, nie więcej niż 12 osobowych, łącznie minimum 60 godzin zegarowych. Zajęcia będą prowadzone w formie zajęć grupowych i spotkań indywidualnych. W uzasadnionych przypadkach realizacja programu może być prowadzona z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumienie się na odległość.

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę sposobu myślenia i reagowania.

Najważniejszymi z tych elementów są:

- 1) rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą,
- 2) edukacja – dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele programu oraz specyfikę uczestników, przy czym przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń,

- 3) praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych,
- 4) ćwiczenie konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie.

3. Podstawowe treści edukacyjne

W trakcie zajęć grupowych poruszane będą poniższe aspekty funkcjonowania człowieka w otaczającym świecie:

- 1) społeczno-kulturalne źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej – mity i stereotypy;
- 2) definicja przemocy, jej rodzaje, formy, dynamika, aspekty prawne przemocy;
- 3) problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich;
- 4) planowanie i rozwijanie samokontroli;
- 5) komunikacja interpersonalna;
- 6) promocja pozytywnych standardów wartości i zachowań między innymi: szacunku, odpowiedzialności, bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego, szczerości, zaufania, dzielenia obowiązków, wspólnego decydowania, okazywanie uczuć, potrzeb, negocjacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy;
- 7) alkohol i patologia życia rodzinnego;
- 8) seksualność;
- 9) dzieci, przemoc i wychowanie.

4. Zakładane rezultaty

W wyniku udziału w zajęciach osoby nabędą:

- 1) wiedzę czym jest przemoc;
- 2) samoświadomość zachowań przemocowych wobec bliskich;
- 3) umiejętności rozpoznania sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe;
- 4) nabędą umiejętności opracowania „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy;
- 5) nabędą konstruktywne sposoby i umiejętności służące rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez użycia agresji;
- 6) nabędą umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie oraz nauczą się korzystania z pomocy innych;
- 7) będą konstruktywnie wyrażać uczucia.

IV. Realizacja programu

1. Czas realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie w latach 2024 – 2030 w zależności od przyznanej dotacji z budżetu państwa.

2. Sposób realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową będzie realizowany w formie minimum 60 godzin zajęć.

Planowane są następujące etapy realizacji programu:

Etap I

Spotkania indywidualne dla każdego uczestnika programu, których celem jest diagnoza.

Podczas sesji indywidualnych – diagnostycznych prowadzący rozpozna sytuację rodzinną i prawną osoby zgłaszającej się do udziału w programie oraz specyfikę stosowanej przez nią formy przemocy. Uczestnik zostanie zapoznany z celami i przebiegiem spotkań.

Etap II

Spotkania grupowe, których celem jest przekazanie treści edukacyjnych.

Zajęcia grupowe podzielone będą na bloki tematyczne, w których będzie poddawana analizie jedna z form zachowań przemocowych oraz przedstawione zostaną alternatywne dla niej formy zachowań bez przemocy. Informacje pozyskane od uczestników są objęte zasadą poufności. Osoba realizujący program psychologicznie może przedstawić program autorski, który wymaga zatwierdzenia przez osobę bezpośrednio nadzorującą realizację programu lub skorzystać z programów opracowanych przez Samorząd Województwa, którym dysponuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.

3. Adresaci programu korekcyjno – edukacyjnego oraz warunki naboru uczestników programu

Adresatami programu są osoby stosujące przemoc domową, dlatego zasadniczym warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

Uczestnikami programu mogą być:

- a) osoby samodzielnie zgłaszające się,
- b) osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- c) osoby skierowane przez Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy Domowej we Włocławku na wniosek Grupy Diagnostyczno – Pomocowej,
- d) osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje, organizacje.

Uczestniczenia w programie odmawia się:

- a) osobom z zaburzeniami emocjonalnymi istotnie ograniczającymi możliwość uczestnictwa,
- b) z zaburzeniami psychicznymi,
- c) osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Odmowa uczestnictwa w programie następuje w czasie diagnozy prowadzonej w trakcie pracy indywidualnej, która jest pierwszym etapem realizacji programu.

4. Warunki uczestnictwa w programie

1. Dla każdego uczestnika programu zostanie sporządzona pisemna diagnoza obejmująca obszary:
  - a) okoliczności skierowania do programu;
  - b) określenie, czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc;
  - c) najgroźniejsze oraz typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań;
  - d) aktualna sytuacja rodzinna i zawodowa;
  - e) cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.
2. Uczestnik podpisuje kontrakt indywidualny, który zawiera:
  - a) formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem konsekwencji za uchylanie się od udziału w programie;
  - b) zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi;
  - c) zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych;
  - d) obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
  - e) uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej,
  - f) informacje o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu po jego zakończeniu.
3. Udział w zajęciach potwierdzany będzie listami obecności z podpisami uczestników.

4. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji, prokuratury lub skierowanie wydał Zespół Interdyscyplinarny, stosowane będzie powiadomienie tych organów o:
- a) przystąpieniu do programu,
  - b) każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
  - c) zakończeniu uczestnictwa w programie.

5. Realizator i trenerzy prowadzący program korekcyjno – edukacyjny

Realizatorem programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową jest Urząd Miasta Włocławek, w imieniu którego działa Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku, będący faktycznym realizatorem programu.

Program korekcyjno – edukacyjny odbywa się we współpracy z podmiotami zobowiązanymi do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania domowej, szczególnie na etapie naboru do udziału w programie. Dlatego współpraca winna polegać przede wszystkim na kierowaniu osób stosujących przemoc domową do udziału oraz na udostępnianiu informacji o rekrutacji.

Tego rodzaju możliwość otrzymują przede wszystkim Grupy Diagnostyczno – Pomocowe, które na mocy przepisów adekwatnego Rozporządzenia występują do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby wskazanej w procedurze „Niebieskie Karty” jako „osoby stosującej przemoc domową”. W przypadku uporczywego uchylania się od obowiązku uczestnictwa w programie Zespół Interdyscyplinarny składa zawiadomienie o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

- Zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie związane z realizacją programu obejmują:
- a) nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów;
  - b) obsługę finansową programu;
  - c) monitoring programu.

Nadzór i kontrolę nad realizacją programu korekcyjno-edukacyjnego sprawuje Wojewódzki Koordynator Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Osoby realizujące program korekcyjno-edukacyjny winny posiadać kwalifikacje zgodne z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

6. Miejsce realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany będzie w oparciu o zasoby lokalowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku lub partnerów współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

7. Partnerzy programu

Założenia programowe w skutecznym osiaganiu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- a) Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- b) Ośrodki Pomocy Społecznej, w tym również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku;
- c) Sąd Rejonowy;
- d) Kuratorzy zawodowi;
- e) Prokuratura Rejonowa;
- f) Komenda Miejska Policji;

- g) Organizacje pozarządowe;
- h) Rodziny uczestników programu.

V. Źródła finansowania programu

Dotacja z budżetu państwa – zgodnie z art. 6 ust.5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

VI. Monitoring i ewaluacja

Realizacja programu jest ściśle związana z działaniami monitorującymi i kontrolnymi, które stanowią część nadzoru nad jego realizacją. System monitorowania obejmuje zachowania związane z przemocą u osób uczestniczących w programie w trakcie jego trwania oraz do 3 lat po jego zakończeniu. Celem monitoringu jest sprawdzenie czy zaplanowane działania w końcowym efekcie są użyteczne dla odbiorców i członków rodzin osób stosujących przemoc. Realizacja monitorowania uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową wynika z Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030, który w punkcie 3.3.7. zakłada „Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego.